

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: PN-22C/15/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2522200743
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľudmila Hricková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2025:2522200743.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Ľudmilou Hrickovou v právnom spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D. XXXX/X, D., zastúpený právnym zástupcom: URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Červeňova 15, Bratislava, IČO: 47244895, proti žalovaným: 1. E. F. G., H. C., nar. X.X.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, D., prechodne bytom F. C. XXX, F. C., 2. E. I. J., H. G., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D. XXXX/X, C. K. C., 3. A. D. G., L., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D. XXX/XX, M., 4. B. E. C., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom D. XXXX/X, D., a 5. N. G., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, D., žalovaní v 1. až v 3. a v 5. rade zastúpení právnym zástupcom: JUDr. Juraj Jurovský, advokát so sídlom Vajanského 1955/58, Piešťany, o určení, či tu právo je alebo nie je, takto

rozhodol:

I. Žalobu **z a m i e t a**.

II. Návrh žalobcu na prerušenie konania **z a m i e t a**.

III. **P r i z n á v a** žalovaným v 1. až v 5. rade ako spoločne a nerozdielne oprávneným nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 13.4.2022, doručenu Okresnému súdu Piešťany dňa 13.4.2022, sa domáhal žalobca proti žalovaným v 1. až v 5. rade určenia, že vlastnoručný závet poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D. zo dňa 1.1.2009 (ďalej aj ako len „závet 1“) nezakladá žalobcovi, ako ani žalovanej 1/, ako ani žalovanej 2/, ako ani žalovanému 3/, ako testamentárnym (závetným) dedičom žiadne dedičské práva na majetok poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D.. Eventuálne, ak konajúci súd bude mať za to, že nie sú splnené podmienky na vydanie takého rozsudku, žalobca navrhol súdu, aby rozsudkom 1.) určil, že vlastnoručný závet poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D. zo dňa 1.1.2009, zakladá žalobcovi, a súčasne zakladá žalovanej 1, ako testamentárnym (závetným) dedičom dedičské práva na majetok poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D., a to v rozsahu, v akom je to uvedené voči žalobcovi a voči žalovanej 1/, vo vlastnoručnom závete poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D. zo dňa 1.1.2009; a 2.) určil, že vlastnoručný závet poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D. zo dňa 1.1.2009 nezakladá žalovanej 2/, a súčasne nezakladá žalovanému 3/ ako testamentárnym (závetným) dedičom žiadne dedičské práva na majetok poručiťky O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, naposledy trvale bytom D. P. XXXX/X, XXX XX D.. Súčasne žiadal priznať proti žalovaným v 1. až v 5. rade ako spoločne a nerozdielne povinným nárok na náhradu trov konania.

2. Žalobu odvodzoval žalobca od dvoch závetov zanechaných poručiiteľkou O. L., a to od tzv. holografného (vlastnoručného) závetu datovaného 1.1.2009 (ďalej aj ako len „závet 1/“), a od tzv. alografného závetu zo dňa 13.1.2013 (ďalej aj ako len „závet 2/“). V záвете 1/ boli ako závetní dedičia uvedení: žalobca a žalovaní v 1. až v 3. rade, pričom mená žalovanej v 2. rade a žalovaného v 3. rade ako závetných dedičov sú v záвете 1/ prečiarknuté. Nakoľko poručiiteľka bola v čase smrti bezdetná, slobodná, bez súrodencov, jej rodičia už nežili, a dlhšie obdobie žila sama, zákonných dedičov po nej niet. Dedičské konanie po poručiiteľke je vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6D/734/2013 (z dôvodu zániku súdu od 1.6.2023 jeho právnym nástupcom, ktorý je Okresný súd Trnava, pod sp. zn. PN-6D/734/2013 – pozn. súdu), ktoré je prerušené do skončenia trestného konania pre trestný čin obzvlášť závažného zločinu v štádiu pokusu spolupáchatelstvom, ktoré je vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 16T/12/2019 (z dôvodu zániku súdu od 1.6.2023 jeho právnym nástupcom, ktorým je Okresný súd Trnava, ktorý vedie konanie pod sp. zn. PN-PN-16T/12/2019 - pozn. súdu), pričom predmetom trestného konania je aj skúmanie pravosti závetu zo dňa 13.1.2013 (závetu 2/). Rozsah majetku poručiiteľky z oboch závetov je rozdielny.

3. Žalobca v žalobe poznamenal, že už podal na Okresnom súde Piešťany žalobu o určenie, či tu právo je, alebo nie je, z dôvodu jeho právnej neistoty ohľadom okruhu dedičov, ktorí sú rozdielni v záвете 1/ a v záвете 2/, o ktorej už rozhodol Okresný súd Piešťany rozsudkom č. k. 22C/29/2020-183 zo dňa 16.11.2021, ktorým súd žalobu zamietol pre absenciu všetkých subjektov konania, ktorí tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo, proti ktorému rozsudku podal žalobca odvolanie. Z uvedeného dôvodu podal žalobca ďalšiu žalobu (zo dňa 13.4.2022, na základe ktorej začalo predmetné konanie sp. zn. 22C/15/2022), pričom táto žaloba už uviedol všetkých účastníkov dedičského konania, teda aj tých, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú dedičmi po poručiiteľke. Keďže okruh subjektov sporu na základe tejto žaloby je odlišný od subjektov sporu vo veci vedenej Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 22C/29/2020, konanie začaté na základe tejto žaloby nepredstavuje prekážku začatého konania, t. j. prekážku litispendencie podľa § 159 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“).

4. Ďalej žalobca v žalobe uviedol, že závet 1/ mal byť spísaný vlastnou rukou poručiiteľky, z ktorého znenia vyplýva, že svedkom poslednej vôle poručiiteľky bola aj Q. D., nar. X.X.XXXX, ktorá bola vypočúvaná v trestnom konaní ohľadom závetu 1/, pričom vo výpovedi zo dňa 21.9.2017 uviedla: „Nespomínam si, či bol na poslednej vôli uvedený nejaký dátum. O. už poslednú vôľu mala podpísanú, a ku mne prišla len preto, aby som ju podpísala.“ Žalobca mal za to, že z tohto vyhlásenia svedkyne možno vyvodiť záver, že v čase podpisu závetu 1/ poručiiteľkou, teda v čase, keď podpisom na záвете 1/ poručiiteľka dovŕšila proces zachytenia svojej poslednej vôle, nebol v záвете 1/ s najväčšou pravdepodobnosťou uvedený dátum vyhotovenia závetu 1/, teda deň, mesiac a rok podpisu poručiiteľky na záвете 1/ v čase spísania samotného závetu 1/, z čoho možno dôvodne predpokladať, že závet 1/ v čase jeho podpisu poručiiteľkou, čiže v čase ukončenia tvorby právneho úkonu, neobsahoval všetky náležitosti závetu vyžadované platným právnym poriadkom Slovenskej republiky pre jeho platnosť, čo má za následok absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu. Hoci závet 1/ obsahuje v pravej hornej časti prvej strany dátum 1. januára 2009, žalobca predpokladal, že dátum nebol súčasťou závetu 1/ v čase jeho podpisu poručiiteľkou, resp. že dátum bol doplnený až po dovŕšení vzniku tohto právneho úkonu, a to neznámou osobou, pričom tomuto záveru nasvedčuje aj skutočnosť, že Slovenská republika s účinnosťou od 1.1.2009 sa stala súčasťou európskej menovej únie, ergo s účinnosťou od 1.1.2009 prijala menu euro, avšak v záвете 1/ sú poručiiteľkou uvedené majetkové hodnoty v slovenských korunách, teda v mene, ktorá de iure od 1.1.2009 na území Slovenskej republiky už neexistovala. Svedkyňa Q. D. vo svojej výpovedi dňa 21.9.2017 uviedla: „Ja som si túto poslednú vôľu prečítala, v nej sa uvádzalo, že svoj rodinný dom, v ktorom bývala, role a nejaký stavebný pozemok rozdelila rovnomerne medzi F. G., B. C., D. G. a I.,“ z čoho žalobca usúdil, že v čase spísania závetu 1/ určila poručiiteľka ako závetných dedičov zo závetu 1/ žalobcu, žalovanú v 1. rade, žalovanú v 2. rade a žalovaného v 3. rade. Predmetom dedičského konania je už závet 1/, v ktorom sú mená osôb žalovanej v 2. rade a žalovaného v 3. rade prečiarknuté, a teda v dedičskom konaní bol predložený už upravený/zmenený závet 1, z ktorého obsahu vyplýva, že povolanými závetnými dedičmi sú iba žalobca a žalovaná v 1. rade. Vzhľadom na tieto skutočnosti vzniká stav právnej neistoty o tom, že kto je skutočným testamentárnym dedičom po poručiiteľke na základe závetu 1/, pričom tento stav právnej neistoty môže odstrániť iba civilný súd. Žalobca poukázal, okrem iného, aj na ust. § 476 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len „Občiansky

zákonník“ alebo „OZ“), podľa ktorého, v každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný, a na ust. § 476a OZ, podľa ktorého vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný. Žalobca dodal, že závet je výslovným prejavom vôle, ktorý by nemal vzbudzovať pochybnosti, a preto sa na neho vzťahujú striktné formálne a kogentné požiadavky, nesplnenie ktorých sankcionuje Občiansky zákoník absolútnou nehlasnosťou závetu. V prípade holografného závetu z hľadiska formy vyžaduje Občiansky zákoník, a by bol celý text závetu napísaný vlastnou rukou poručiteľa, vrátane dátumu, a musí byť poručiteľom aj vlastnoručne podpísaný. Podpísaním závetu sa ukončuje proces jeho vzniku. Závet sa podpisom potvrdzuje správnosť toho, čo je v závete uvedené. Deň, mesiac a rok, ktoré sa povinne uvádzajú v závete, sa musia zhodovať s dátumom podpisu závetcu, a nie s dátumom jeho spisovania. Zo zákona nevyplývajú žiadne pravidlá pre umiestnenie a spôsob uvedenia dňa, mesiaca a roku podpisania závetu na listine obsahujúcu túto poslednú vôľu poručiteľa. Právna teória a prax ustálili iba to, že na konci závetu musí byť podpis, pretože sa ním dovŕšuje obsah závetu. Uvedením dátumu v závete sa nedovŕšujú obsahové náležitosti závetu, avšak dátum pripojený k závetu vypovedá o tom, kedy bol závet poručiteľom podpísaný a dovŕšený, a umožňuje tak jeho odlíšenie od skoršieho závetu. Zo skutkových tvrdení žalobcu vyplynulo, že závet 1/ bol poručiteľkou napísaný a podpísaný, a až následne bol do závetu 1/ doplnený neznámou osobou dátum: 1. januára 2009. Takýto postup je v priamom rozpore so zákonom vymedzeným procesom vzniku holografného závetu. Zákonná postupnosť krokov utvárania právneho úkonu holografného závetu nebola v posudzovanom prípade dodržaná. Svedkyňa nepotvrdila uvedenie dátumu na závete 1/, no zároveň potvrdila, že závet 1/ bol v rovnakom okamihu už poručiteľkou podpísaný. Poručiteľka teda svojím podpisom v závete síce potvrdila obsah svojej poslednej vôle, avšak nesplnila zákonnú požiadavku pre uvedenie dátumu, z čoho je očividné, že závet nemá všetky zákonom predpísané náležitosti, medzi ktoré patrí aj uvedenie dátumu podpisania závetu, ktorá vada robí tento závet 1/ absolútne neplatným. Závet 1/ je podľa žalobcu absolútne neplatným právnym úkonom pre nedostatok formálnych náležitostí závetu uvedených v § 476 ods. 2 OZ v spojení s § 39 OZ. Zdôraznil, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu nie je možné zhojiť ani dodatočným schválením, ani odpadnutím vady prejavu vôle. Na základe neplatného závetu 1/ nemohli závetným dedičom vzniknúť žiadne dedičské práva po poručiteľke, a preto žalobca sa dovoľáva touto žalobou určenia, že závet 1/ nezakladá v ňom uvedeným závetným dedičom dedičské právo z dôvodu absolútnej neplatnosti závetu 1/. Aj keby závet 1/ nebol absolútne neplatný, pre tento prípad navrhol žalobca, aby súd rozhodol, že závet 1/ nezakladá žalovanej v 2. rade a žalovanému v 3. rade žiadne dedičské práva na majetok poručiteľky, a zároveň, aby pozitívne určil, že závet 1/ zakladá žalobcovi a žalovanej v 1. rade ako testamentárnym dedičom dedičské práva na majetok poručiteľky v rozsahu určenom v závete 1/, a to z dôvodu, že závet 1/ obsahuje síce údaje o štyroch závetných dedičoch, avšak žalovaná v 2. rade a žalovaný v 3. rade sú v predmetnom závete vyčiarknutí, pričom táto úprava závetu 1/ nie je v závete 1/ podpísaná, napr. vyznačením hviezdiky pri upravenej časti textu s určením dátumu tejto úpravy a podpisu poručiteľa. Táto úprava závetu 1/ by mohla vzbudzovať pochybnosti o tom, kto vykonal túto úpravu k závetu 1/ vo vzťahu k vyčiarknutiu mena osoby žalovanej v 2. rade a žalovaného v 3. rade, a tieto pochybnosti nemôže odstrániť notár ako súdom poverená osoba v konaní o dedičstve, ale iba samotný civilný súd, čo skonštatoval aj notár ako súdny komisár vo svojom stanovisku zo dňa 26.4.2017, ktoré bolo vyžiadané vyšetrovateľom do prebiehajúceho trestného stíhania. O otázke vo vzťahu k vyškrtnutiu žalovaných v 2. a v 3. rade Okresný súd Piešťany doteraz nerozhodoval. Žalobca uzavrel, že predmetnú úpravu vo forme vyčiarknutia mien žalovaných v 2. a v 3. rade v závete 1/ mohla vykonať samotná poručiteľka, nakoľko žalovaní v 2. a v 3. rade neprejavovali o poručiteľku záujem v čase pred jej smrťou, a takéto vyčiarknutie by predstavovalo jednoznačný úmysel poručiteľky, aby tieto dve osoby sa nestali jej dedičmi. Žalobca uviedol, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože patrí do okruhu závetných dedičov poručiteľky tak zo závetu 1/, aj po jeho úpravách, ako aj zo závetu 2/, pretože jeho práva ako závetného dediča po poručiteľke sú neisté a sporné, pričom vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu ohľadom otázky žalobcom namietanej absolútnej neplatnosti závetu 1/, resp. okruhu skutočných dedičov zo závetu 1/, odstrániť, čím sa vytvorí pevný právny vzťah ohľadom tejto skutočnosti, že závet 1/ je absolútne neplatný, a nezakladá v závete 1/ uvedeným závetným dedičom po poručiteľke žiadne majetkové práva ako dedičov, resp. že závet 1/ nezakladá dedičské práva všetkých v závete 1/ uvedeným závetným dedičom, ale iba niektorým, a to žalobcovi a žalovanej v 1. rade. Neistota žalobcu spočíva aj v skutočnosti, že v trestnom konaní je rozporovaná existencia závetu 2/, ktorý považuje žalobca za platný, a právne neistý je rozsah závetných dedičov po poručiteľke, ako aj rozsah majetku, ktorý má byť predmetom dedičského konania. Úspech žalobcu v tomto spore môže mať priamy právny dopad na dedičské konanie, a následne na jeho majetkovú sféru, nakoľko požadovaným určením súdu sa zhojí stav právnej neistoty, ktorý tu existenciou zjavne

neplatného závetu 1/ vznikol, a pretrváva, pričom tento stav právnej neistoty môže posúdiť iba civilný súd, čím následne ostane exitovať iba závet 2/, ktorý nebol v žiadnom civilnom sporovom konaní nijakými účastníkmi napadnutý, a preto vo vzťahu k závetu 2/ stále platí, že závet 2/ predstavuje platný právny úkon napriek tomu, že jeho platnosť je napádaná v trestnom konaní, keďže platí prezumpcia neviny a závet 2/ je de iure stále platný. Aj keby konajúci súd dospel k záveru, že závet 1/ nie je absolútne neplatným právnym úkonom, naliehavý právny záujem má žalobca na určení okruhu závetných dedičov vzhľadom na vyčiarčnutie mien žalovanej v 2. rade a žalovaného v 3. rade zo závetu 1/. Žalobca upriamil pozornosť na skutočnosť, že okrem predmetnej určovacej žaloby nemá inú právnu, resp. procesnú možnosť domáhať sa ochrany svojich práv závetného dediča, ani využiť postup podľa § 194 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len „Civilný mimosporový poriadok“ alebo „CMP“), pretože predmetné dedičské konanie je prerušené, a rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, o ktorých môže rozhodovať iba civilný súd, ktorý na základe tohto zistenia môže a musí s konečnou platnosťou určiť okruh závetných dedičov, ktorým dedičské práva k majetku poručiťky na základe závetu 1/ skutočne vznikli, a sú dané a existujú, a ktoré mu z testamentárnych dedičov uvedených v záвете 1/, alebo naopak určí, že žiadne dedičské práva žiadneho z testamentárnych dedičov k majetku poručiťky na základe závetu 1/ nevznikli, a nie sú dané.

5. Žalobca na podporu svojho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení poukázal na odbornú literatúru, podľa ktorej ten, kto o sebe tvrdí, že je dedičom poručiťky a namieta neplatnosť závetu, môže sám podať na súd určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako len „Občiansky súdny poriadok“ alebo „OSP“), ktorou bude žiadať o určení sporného dedičského práva alebo o určení skutočnosti, ktorá je predpokladom platnosti závetu alebo existencie. Ak žalobca podal určovaciu žalobu o neplatnosť závetu z vlastnej iniciatívy mimo poverenia dedičským súdom podľa § 175k ods. 2 OSP (pozn. znenie obdobné zneniu § 194 ods. 1 CMP), musí v takom prípade preukázať súdu naliehavý právny záujem na určení. Žalobca ďalej odkázal nález ÚSSR sp. zn. II. ÚS 137/2008 zo dňa 1.7.2008, podľa ktorého, nesprávne posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu v zmysle, že tento nie je daný, znamená vo svojich dôsledkoch odopretie súdnej ochrany, a teda popretie samej podstaty základného práva na súdnu ochranu. Vyplýva to zo skutočnosti, že súd rozhodne o žalobe bez skúmania jej podstaty. Zamietnutie určovacej žaloby pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu by bolo podľa žalobcu hrubým porušením zásady zákazu denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti – pozn. súdu) a flagrantným „pošliapaním“ princípu právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, a súčasne by tým ipso facto došlo aj k „odňatiu“ práva na súdnu (a inú právnu) ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a k „odňatiu“ práva na spravodlivé súdne konanie podľa č. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Navrhol vykonať dôkaz pripojením spisu dedičského konania sp. zn. 6D/734/2013, dôkaz listinami pripojenými k žalobe, výsluchmi subjektov sporu a svedkýň Q. D. a svedkyne C. C., H. R., znaleckým dokazovaním znalcom z odboru psychiatria, k stavu psychickej kondície poručiťky v čase písania závetu 1/.

6. Žalovaní v 1. až v 3. a v 5 rade poznamenali, že petit žaloby je totožný s petitom žaloby zo dňa 4.5.2020, o ktorej rozhodol Okresný súd Piešťany rozsudkom vo veci sp. zn. 22C/29/2020, avšak otázka prekážky litispendencie je výhradne na posúdení súdu prvej inštancie. Žalobu navrhli žalovaní ako nedôvodnú zamietnuť, skutkové tvrdenia uvedené v žalobe považovali za vykonštruované, nepreukázané a hypotetické. Závet 1/, t. j. holografný závet zo dňa 1.1.2009, považovali žalovaní za platný, spĺňajúci všetky formálno-právne náležitosti podľa § 476 ods. 1 a 2 a § 476a OZ. Neprijateľný je záver žalobcu vyvedený zo svedeckej výpovede Q. D. v trestnom konaní, ktorá si nevedela „iba“ spomenúť, či v záвете 1/ bol napísaný nejaký dátum, z ktorej výpovede dospel žalovaný k záveru, že predmetný závet 1/ v čase podpísania poručiťkou neobsahoval dátum alebo že tento mal byť podpísaný neskôr. Odvodzovanie tvrdenia o dodatočnom uvedení dátumu na záвете 1/ iba zo skutočnosti, že v záвете 1/ je uvedený majetok poručiťky v slovenských korunách napriek tomu, že dňa 1.1.2009, ktorý dátum je uvedený v záвете 1, vstúpila Slovenská republika do Európskej menovej únie, kedy bola na území Slovenskej republiky zavedená mena euro, je rovnako nezmyselné. Väčšina ľudí ešte dlhšiu dobu po prechode na menu euro vnímala majetkové hodnoty v slovenských korunách, a je logický záver, že poručiťka ako starší človek, používajúc desiatky rokov menu slovenskú korunu, túto uviedla v holografnom záвете najmä v súvislosti so stavom na účtoch v tejto mene do 1.1.2009.

Žalovaní dodali, že právna argumentácia žalobcu ohľadom dátumu podpísania závetu poručiiteľkou ako jedného z formálno-právnych zákonných podmienok, ktoré má spĺňať holografný závet, je všeobecnou argumentáciou, vyplývajúcou z účinnej legislatívy a ustálenej súdnej praxe. V predmetnej veci je však len špekuláciou na úrovni hypotézy, keďže skutkový stav je pri tejto fikcii účelovo upravený a subjektívne prispôsobený. Žalovaní ďalej uviedli, že závet je prísne formálny, jednostranný právny úkon, ktorý musí spĺňať všetky náležitosti, ktoré vyžaduje Občiansky zákonník pre platnosť akéhokoľvek právneho úkonu (§ 37, § 38, § 39, § 40 ods. 1 OZ), ako aj osobitné náležitosti požadované ustanoveniami § 476 až § 479 OZ. Jednou z podstatných náležitostí závetu je, aby bol v ňom uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, a nerešpektovanie tejto požiadavky spôsobuje v zmysle ustanovenia § 476 ods. 2 OZ neplatnosť závetu. Treba však vziať do úvahy, že z ust. § 476 ods. 2 OZ, ani z iného zákonného ustanovenia, nevyplývajú žiadne pravidlá pre umiestnenie a technický spôsob uvedenia dňa, mesiaca a roku podpísania závetu na listine obsahujúcu poslednú vôľu poručiiteľa. Právna teória a súdna prax ustálili iba to, že na konci závetu musí byť podpis, pretože sa ním dovŕšuje obsah závetu. Inak je tomu s dátumom podpísania závetu, ktorého význam je celkom odlišný od podpísania závetu, pretože uvedením dňa, mesiaca a roku, kedy bol závet podpísaný, sa nedovŕšujú obsahové náležitosti závetu; dátum pridojený k závetu vypovedá o tom, kedy bol závet poručiiteľom podpísaný a dovŕšený, a umožňuje tak jeho odlíšenie od skoršie urobeného závetu, ktorý sa neskorším platným závetom, pokiaľ popri ňom nemôže obstať, zrušuje (§ 480 ods. 1 OZ). Zákonná požiadavka, aby závet obsahoval dátum jeho podpísania, sa pritom vyžaduje pre všetky druhy závetov bez ohľadu na to, či ide o vlastnoručný závet, o alografný závet alebo o závet pojatý do notárskej zápisnice. Občiansky zákonník neurčuje miesto, kde sa má dátum podpísania na listine o závete nachádzať. Dátum podpísania môže byť uvedený na začiatku závetu alebo môže byť umiestnený aj na konci závetu, vždy však musí byť uvedený v závete (§ 476 ods. 2 OZ), ktorý sa má dovŕšiť podpisom závetcu. Dátum, kedy bol závet podpísaný, musí byť uvedený priamo v závete, inak je závet neplatný, čo potvrdzuje aj ustálená súdna prax. Závet je prísne formálny, jednostranný právny úkon, pričom legislatíva vyžaduje túto prísnu formálnosť nielen vo veci spísania závetu, ale aj vo veci vykonania jeho zmien, zrušenia, prípadne odvolania ako jednostranného právneho úkonu. Akékoľvek zmeny v závete, teda zrušenie skoršieho závetu alebo jeho časti, možno uskutočniť nespochybniteľne so zachovaním princípu právnej istoty len následným závetom alebo odvolaním, prípadne zrušením závetu, a to aj fyzicky – jeho zničením, ktoré závery jednoznačne vyplývajú z ust. § 480 ods. 1 OZ. Len vyhotovením neskoršieho závetu možno dosiahnuť právne účinky zmien predstavujúcich vyškrtnutie niektorých dedičov alebo časti majetku, ktorý mal byť predmetom dedenia zo skoršieho závetu. Súdna prax však pripúšťa aj vykonanie doplnenia závetu, kedy závetca po podpísaní listiny pripíše niečo k tomuto závetu, treba však, aby listinu pod pripojeným textom opätovne podpísal a uviedol dátum, kedy tak urobil. Ak takýmto spôsobom závetca pri doplnení závetu nepostupoval, teda neuviedol dátum, a nezavŕšil písomný prejav vôle pripojením svojho vlastnoručného podpisu, akékoľvek neskoršie zmeny v závete sú neplatné (porov. rozhodnutie ÚSSR sp. zn. II. ÚS 201/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/24/2009 zo dňa 12.11.2009). Uvedená zásada sa v celom rozsahu môže aplikovať aj v tejto veci na neskôr vykonané škrty v závete 1/, týkajúce sa okruhu dedičov a majetku, ktorý má byť predmetom dedenia. V danom prípade škrty v závete 1/ treba považovať za neplatné, keďže takáto zmena závetu 1/ nebola realizovaná formálno-právny spôsobom s uvedením dátumu o vykonaní tejto zmeny, a pripojeným vlastnoručného podpisu závetcu. Takáto zmena závetu 1/ v časti škrtovej nebola vykonaná ani v zmysle ustanovenia § 480 ods. 1 OZ, t. j. vyhotovením nového závetu. Vzhľadom na účinnú legislatívu, ako aj na ustálenú súdnu prax, z ktorých reflektuje princíp právnej istoty, ktorému zodpovedá zásada aplikovaná pri písaní závetu, podľa ktorej, čo nie je kryté podpisom, nemožno považovať za platné, vykonané škrty v závete 1/ treba považovať za neplatné, a nemalo by sa na ne preto prihliadať, z ktorého dôvodu treba závet 1/ považovať za platný v pôvodnom znení, t. j. bez škrtovej.

7. Žalovaní v 1. až v 3. a v 5 rade ďalej namietali absenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, keďže samotný žalobca tvrdí, že závet 2/ považuje za platný (§ 480 ods. 1 OZ), a teda v dôsledku existencie neskoršieho závetu 2/ je potom zrušený skorší závet 1/ v zmysle ust. § 480 ods. 1 OZ. Rozporupnosť tvrdení žalobcu o preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v tomto spore vyplýva aj z tvrdenia žalobcu, že dedičské konanie po poručiiteľke O. L. je prerušené z dôvodu prebiehajúceho trestného konania vedeného voči žalovanému v 4. rade. Pokiaľ by totiž trestnom konaní bol žalovaný v 4. rade právoplatne odsúdený, nebude potom v okruhu dedičov podľa § 469 OZ. V závete 1/, a najmä v závete 2/ nie je žalovaný v 4. rade bezvýznamným dedičom, a v tejto súvislosti z aspektu posúdenia preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je potom rozporupný obsah žaloby ohľadom určenia okruhu závetných dedičov súdom. Žalovaní

nevideli dôvod vyhovieť návrhu na vykonanie dôkazu pripojením dedičského spisu Okresného súdu Piešťany sp. zn. 6D/734/2013. Nebol im známi ani dôvod navrhovaného výsluchu svedkyne C. C., H. R., ani ku ktorým okolnosťou by mala táto vypovedať. K navrhovanému dôkazu zdravotnou dokumentáciou poručiťky a k navrhovanému nariadeniu znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychiatria k stavu psychickej kondície poručiťky čase spisania závetu 1/ neboli žalovaným známe dôvody a okolnosti na základe, ktorých by mal byť vykonaný tento dôkaz, ako aj ďalšie dôkazy navrhnuté žalobcom v žalobe.

8. Žalobca vo svojich všetkých písomných vyjadreniach v priebehu sporu uvádzal opakovane tie isté skutočnosti, veľmi okrajovo sa vyjadril k podaniam protistrany, ktoré iba poprel, pričom vo všetkých podaniach zdôrazňoval časti výpovede svedkyne vypočutej v trestnom konaní, konkrétne zvýraznením citácie viet ako: „Nespomínam si, či bol na poslednej vôli uvedený nejaký dátum. O. už poslednú vôľu mala podpísanú, a ku mne prišla len preto, aby som ju podpísala,“ ďalej: „Ja som si túto poslednú vôľu prečítala. V nej sa uvádzalo, že svoj rodinný dom v ktorom bývala, role a nejaký stavebný pozemok rozdelila rovnomerne medzi F. G., B. C., D. G. a I., jej priezvisko za vydatá nepoznám.“ V podaniach, ktorými žalobca reagoval na vyjadrenia žalovaných, žalobca iba popieral tvrdenia protistrany, pričom argumentoval opakovane tými istými okolnosťami, ktoré už uviedol v žalobe.

9. Účinnosťou zákona č. 150/2022 Z. z. bolo zavedené nové usporiadanie súdov, v dôsledku čoho s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k prechodu výkonu súdnictva zo zaniknutého Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava ako nástupnícky súd, ktorý vedie predmetný súdny spor pod sp. zn. PN-22C/15/2022.

10. Napriek tomu, že predmetná žaloba obsahuje drvivú väčšinu skutkových tvrdení totožnú so skutkovými tvrdeniami v inej žalobe žalobcu, o ktorej už rozhodol Okresný súd Piešťany zamietajúcim rozsudkom č. k. 22C/29/2020-183 zo dňa 16.11.2021, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 10Co/44/2022 - 283 zo dňa 27.4.2023, žaloba, o ktorej rozhodol súd uvedeným rozsudkom, nezakladá prekážku veci právoplatne rozhodnutej, pretože súd zamietol žalobu pre jej neprípustnosť z procesných dôvodov, pričom subjektami tohto súdneho sporu sú navyše ďalšie osoby, ktoré neboli subjektami sporu vedeného Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 22C/29/2020.

11. Súdu je z jeho úradnej činnosti známe, že žalobca podal iné žaloby priamo súvisiace s ním tvrdenou neplatnosťou závetu 1/, ako aj iné žaloby o neplatnosť darovacej zmluvy doručiťky ako darykyne. Konania o iných spomínaných žalobách žalobcu boli buď zastavené (konanie vedené pôvodne Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 15C/39/2019), alebo zamietnuté pre neprípustnosť žaloby (konanie pôvodne vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 15C/40/2019 a sp. zn. 22C/29/2020), a teda nezakladajú prekážku právoplatne rozhodnutej veci (res iudicata). V uvedených sporoch neboli navyše ani totožné všetky subjekty sporu. Súd eviduje ešte prebiehajúce konanie o žalobe toho istého žalobcu, vedené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-24C/14/2022, ktorého predmetom je určenie vlastníckeho práva poručiťky ku dňu jej smrti, a teda nejde o žalobu, ktorá by priamo súvisela s predmetom tohto súdneho sporu, nejde preto o totožnú vec, a uvedené prebiehajúce konanie tak nezakladá prekážku iného už začatého konania (litispendencia). S poukazom na uvedené nezistil súd dôvod zastavenia tohto konania ani pre prekážku už rozhodnutej veci (res iudicata) ani pre prekážku už skôr začatého konania (litispendencia).

12. Nakoľko predmetná žaloba je určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP, pričom v predmetom navyše tvoria všetci účastníci dedičského konania nútené procesné spoločenstvo podľa § 78 CSP, zameral súd svoju pozornosť v prvom rade na zistenie prípustnosti žaloby, t. j. či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a že subjektami tohto sporu sú všetci účastníci dedičského konania po poručiťke. Súd preto najprv obmedzil dokazovanie na zistenie prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c) CSP a podľa § 78 CSP, za ktorým účelom nariadil súd pojednávanie na deň 8.7.2025, a iba v tomto obmedzenom rozsahu vykonal súd dokazovanie listinami, a to holografným závetom O. L. zo dňa 1.1.2009, alografným závetom podpísaným O. L. zo dňa 13.1.2013, zápisnicou o výsluchu svedka zo dňa 21.9.2017, stanoviskom notára JUDr. Miroslava Holčíka zo dňa 26.4.2017, oboznámením sa s podstatným obsahom spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. PN-6D/734/2013 (predovšetkým za účelom porovnania závetov a okruhu účastníkov dedičského konania), ako aj písomnými a ústnymi vyjadreniami strán sporu, ako aj ďalším obsahom spisového materiálu, a zistil nasledovné:

13. O. L., nar. XX.X.XXXX, spísala závet vlastnou rukou, v ktorom vyjadrila svoju poslednú vôľu prenechať svoj majetok uvedený v tejto listine týmto štyrom osobám: 1.) F. G. (žalovaná v 1. rade – pozn. súdu), 2.) B. C. (žalobca – pozn. súdu), 3.) I. J., H. G. (správne Daniela - žalovaná v 2. rade), a 4.) D. G. (žalovaný v 3. rade – pozn. súdu). Tento závet je vyhotovený na dvoch stranách listiny formátu A4. Dátum vo forme deň, mesiac a rok je uvedený na prednej strane v pravom hornom rohu závetu. Pri podpisoch závetkyne a svedkov nie je uvedený žiadny dátum. Poručiiteľka vymenovala, ktorý konkrétny majetok odkazuje jednotlivým závetným dedičom. V predmetnej listine sú vykonané „škrty,“ konkrétne rukou sú preškrtnuté mená dvoch zo štyroch závetných dedičov, a to osôb uvedených ako závetní dedičia v poradí 3./I. J., H. G. (žalovaná v 1. rade) a 4./D. G. (žalovaný v 3. rade), ktorých mená sú vyškrtnuté na prvej strane listiny. Na druhej strane listiny je preškrtnutá časť majetku poručiiteľky, ktorý bol zahrnutý do závetu, a to v bode 4. pod písmenom a) stavebné sporenie, a pod písmenom c) vkladový list vo VÚB, a.s. Úpravy vykonané v tomto závele preškrtnutím mien dvoch závetných dedičov a preškrtnutím časti majetku, na ktorý sa vzťahuje predmetný závet, neboli vykonané štandardným, zaužívaným postupom pri vykonaní opravy alebo úpravy písomnosti, t. j. pripojením dátumu a podpisu na tú časť listiny, pri ktorej bola dodatočne vykonaná zmena, resp. oprava, aby tak nevznikli žiadne pochybnosti o tom, kto a kedy vykonal opravu preškrtnutím časti textu listiny. Súčasťou textu poslednej vôle písanou rukou, na druhej strane sú uvedené podmienky nadobudnutia dedičstva závetnou dedičkou F. G., konkrétne podmienka starať sa o hrob na Žilinskej ceste, zaplatiť miesto (zrejme hrobové – pozn. súdu), dať pozlátiť písmená, vytesať meno, hrob udržiavať aspoň 8 rokov, ďalej podmienka zaplatiť z hotovosti pohreb a ostatné finančné prostriedky rozdeliť medzi krstné deti poručiiteľky, a to E. C., Q. C., N. G., S. S., F. J. a E. J.. Ďalšou podmienkou poručiiteľky bolo ponechať dom v rodine, a nepredávať ho. Z obsahu tohto závetu tak možno vyvodit', že ním poručiiteľka odkázala svoj konkrétny, v závele špecifikovaný majetok pre prípad svojej smrti medzi 4 závetných dedičov, a to medzi žalobcu, žalovaných v 1. až v 3. rade.

14. Poručiiteľka O. L. je podpísaná ako závetca aj na ďalšom závele spísanom mechanickými prostriedkami dňa 13.1.2013, na ktorom sú ako svedkovia podpísaní M. E. a M. T.. Dátum je uvedený pod textom závetu, za ktorým dátumom nasledujú podpisy poručiiteľky a svedkov. Týmto závetom odkázala poručiiteľka majetok uvedený v závele osobám, a to 1.) E. C., nar. XX.X.XXXX (žalovaný v 4. rade), 2.) B. C., nar. XX.X.XXXX (žalobca – pozn. súdu), 3.) F. G., nar. X.X.XXXX (žalovaná v 1. rade – pozn. súdu), 4.) N. G., nar. XX.X.XXXX (žalovaný v 5. rade). Týmto závetom odkázala poručiiteľka dom žalovanému v 4. rade, žalobcovi konkrétne vymenované pozemky v Piešťanoch žalobcovi, žalovanému v 4. rade iné vymenované pozemky v Piešťanoch, žalovanej v 1. rade ďalšie konkrétne pozemky v D.. Všetky ostatné hnutelné majetky, majetkové práva, účty a vkladné knižky, ktoré poručiiteľka vlastnila a ktoré bude vlastniť, odkázala pre prípad svojej smrti F. G. (žalovaná v 1. rade) a jej synovi, N. G. (žalovaný v 5. rade). V závere závetu je uvedený text, podľa ktorého, pri prejavení poslednej vôle O. L. boli prítomní aj dvaja svedkovia, ktorí svojím podpisom potvrdzujú, že to čo je uvedené v tejto listine, je jej posledná vôľa, a že túto listinu pred nimi vlastnoručne podpísala. Z obsahu tohto závetu tak možno vyvodit', že ním poručiiteľka odkázala všetok svoj majetok pre prípad svojej smrti medzi 4 závetných dedičov, a to medzi žalobcu, žalovaných v 1., v 4. a v 5. rade.

15. Notár poverený úkonmi súdneho komisára vo veci prejednávania dedičstva po poručiiteľke O. L. poskytol Krajskému riaditeľstvu policajného zboru v Trnave, odboru kriminálnej polície písomné stanovisko zo dňa 26.4.2017, v ktorom notár uviedol, že predložený vlastnoručný závet zo dňa 1.1.2009 obsahuje všetky podstatné náležitosti, ktoré zákon pre jeho platnosť ustanovuje, a pokiaľ ide o opravy, resp. škrty v závele, tieto, podľa názoru notára, nespôsobujú automaticky neplatnosť závetu.

16. Súdu je z jeho úradnej činnosti známe, že dedičské konanie po poručiiteľke O. L., H. L., narodenej dňa XX.XX.XXXX, zomrelej dňa 17.9.2013, je vedené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-6D/734/2013 (pôvodne Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6D/734/2013, ktorý zanikol k 31.5.2023, a jeho právnym nástupcom sa stal Okresný súd Trnava od 1.6.2023). Ide o základné dedičské konanie, ktorá začalo vydaním uznesenia o začatí konania bez návrhu dňa 4.10.2013, a nie je do dnešného dňa skončené, pretože je prerušené do právoplatného skončenia trestného stíhania vo veci obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, vedeného Krajským riaditeľstvom policajného zboru v Trnave, odborom kriminálnej polície pod ČVS: KRP-288/1-VYS-TT-2014. Súd zistil, že uvedené trestné stíhanie je už v štádiu trestného konania pred súdom, pôvodne vedeného Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 16T/12/2019, a z dôvodu zániku súdu je od 1.6.2023 vedené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-16T/12/2019, ktoré konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení vyplýva, že poručiiteľka zomrela

ako slobodná a bezdetná. Jej rodičia v čase jej smrti už nežili, žila sama, nemala žiadnych súrodencov. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení nie je možné zistiť, či existujú dedičia prichádzajúci do úvahy zo zákona v 4. dedičskej skupine, t. j. prarodičia, a ak títo nededia, tak ich deti, t. j. strýkovia, ujovia a tety poručiteľky. Z obsahu dedičského spisu súd ďalej zistil, že v dedičskom konaní boli predložené dva závetu poručiteľky, ktoré sú totožné so závetmi 1/ a 2/ predloženými žalobcom v tomto spore, od ktorých odvodzuje svoj žalobný nárok v spore sp. zn. PN-22C/26/2022. Tieto závetu neboli v čase začatia dedičského konania zapísané v Notárskom centrálnom registri závetu (NCRza). Závet 1/, t. j. závet spísaný vlastnou rukou, datovaný 1.1.2009, bol súdnemu komisárovi v dedičskom konaní predložený E. F. G. (žalovaná v 1. rade v tomto spore – pozn. súdu). Závet 2/, teda závet datovaný 13.1.2013, spísaný mechanickými prostriedkami, bol súdnemu komisárovi predložený E. M. T.. Vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva policajného zboru Trnava, odboru kriminálnej polície uznesením ČVS: KRP-288/1-VYS-TT-2014 zo dňa 6.6.2017 vydal uznesenie o vznesení obvinenia proti B. E. E. C., nar. XX.X.XXXX (žalovaný v 4. rade v tomto spore), E. M. T., nar. XX.X.XXXX a M. E., nar. XX.XX.XXXX za obzvlášť závažný zločin podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, pretože na základe zistených skutočností bol dostatočne odôvodnený záver, že po vzájomnej dohode obvinený B. E. E. C. v roku 2013, najneskôr do 17.9.2013 v rodinnom dome na D. P. X U. D. dal podpísať O. L. (poručiťelke – pozn. súdu) čistý papier formátu A4 s jej podpisovou doložkou za účelom sfaľšovania jej poslednej vôle a získania časti majetku, na ktorý následne v presne nezistený deň v období od 6.6.2013 do 4.11.2013 dotlačil B. E. E. C. ním napísaný text s názvom: Posledná vôľa, s dátumom 13.1.2013, a obvinení E. M. T. a M. E. sa podpísali na túto poslednú vôľu ako svedkovia, a túto poslednú vôľu predložil E. M. T. na notárskom úrade JUDr. Milana Rovňáka dňa 4.11.2013 pre účely dedičského konania po nebohej O. L., na základe ktorej poslednej vôle by obvinený B. E. E. C. nadobudol nehnuteľný majetok v celkovej hodnote 650.048,20 eura, avšak podľa poslednej vôle spísanou O. L. vlastnou rukou dňa 1.1.2009 by B. E. E. C. nenadobudol žiadny jej nehnuteľný majetok, čím E. F. G., B. B. C. a A. D. G., L. a E. I. J. ako závetným dedičom po zomrelej O. L. mohli spôsobiť celkovú škodu najmenej vo výške 1.131.196,55 eura. Nakoľko predmetné dedičské konanie je stále prerušené do právoplatného skončenia trestného konania, súdny komisár doposiaľ nepredvolal všetky osoby, ktoré prichádzajú do úvahy ako dedičia zo závetu 1/, zo závetu 2/, prípadne aj ako dedičia zo zákona v 4. dedičskej skupine (ak vôbec existovali a žili ku dňu smrti poručiťelky), ktorých by oboznámil notár ako súdny komisár s obsahom oboch závetu a vyjadril svoj postoj k platnosti a k formálnym náležitostiam oboch závetu, ktorých by poučil o ich dedičskom práve, ako aj o tom, dedičské právo ktorých z nich je menej pravdepodobné. Pokiaľ by osoby, ktorých dedičské právo je menej pravdepodobné, trvali na tom, že sú dedičmi poručiťelky, potom by ich notár ako súdny komisár (príp. súd prejednávajúci dedičstvo po poručiťelke) odkázal na podanie žaloby o určenie, že sú dedičmi poručiťelky.

17. Na pojednávaní uskutočnenom dňa 8.7.2025 ďalej uviedli strany sporu nasledovné:

18. Právna zástupkyňa žalobcu navrhla súdu prerušiť konanie do skončenia trestného konania, v rieši otázka spísania závetu 2/. Ani po výzve súdu na späťvzatie žaloby zotrvala žalujúca strana na svojej žalobe tvrdiac, že dôvodnosť žaloby vyplýva z hmotného práva. Žalobcovo postavenie dediča je právne neisté, a neisté je aj okruh závetných dedičov, ako aj rozsah majetku, ktorý má byť predmetom dedičského konania. Závažné pochybnosti o platnosti závetu 1/ môže pritom odstrániť len civilný súd. Aj keď sa trestné konanie týka spísania závetu 2/, ani orgány činné v trestnom konaní, ani súd nie sú oprávnené skúmať v trestnom v trestnom konaní platnosť závetu. Ďalej zhrnula dôvody, pre ktorý považujú závet 1/ za neplatný v celosti, alternatívne, že škrtý v závetu 1/ boli urobené poručiťelkou, a boli prejavom jej poslednej vôle, z ktorého dôvodu dedičmi zo závetu 1/ nemôžu byť žalovaní v 2. a v 3. rade, od čoho odvodzoval žalobca svoju žalobu.

19. Právny zástupca žalovaných v 1. až v 3. a v 5. rade nesúhlasil s prerušením konania, pretože ak by aj súd zamietol žalobu pre jej neprípustnosť, môže si podať žalobca novú žalobu. Žalovaní v 1 až v 3. a v 5. rade konštatovali, že nie sú žiadne dôvody, na základe ktorých by z formálno-právneho hľadiska mal byť holografný závet jednak neplatný. Žalovaní považujú z procesno-právneho aspektu žalobu za neprípustnú, najmä z hľadiska, že bez ohľadu na platnosť holografného závetu 1/ je nutné konštatovať, že podľa ust. § 480 OZ neskorší alografný závet 2/ ruší skorší holografný závet 1/. Absentuje tak hmotnoprávny vecný základ pre určenie neplatnosti holografného závetu, a z procesnoprávneho hľadiska naliehavý právny záujem na strane žalobcu. Po pokračovaní konania o dedičstve poručiťelky, po právoplatnom skončení trestného konania vo veci žalovaného 4/, bude

súd postupovať ohľadom oboch závetov v zmysle ustanovení § 193 a § 194 CMP. Žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení ani z hľadiska určenia, že holografný závet mu zakladá dedičské právo ako závetnému dedičovi. Jeho postavenie ako závetného dediča sa nezmení v rozsahu nadobúdaného majetku po poručiteľke na základe holografného závetu 1/, a to ani v súvislosti s eventuálnym určením, že žalovaným v 2. a v 3. treťom rade holografný závet 1/ nezakladá dedičské právo. Žalobca tak nie je v žiadnom neistom postavení, ani v právnej neistote ohľadom dedenia podľa holografného závetu 1/. Zjavnú nedôvodnosť žaloby a jej kontroverznosť potvrdzuje zbytočnosť ustálenia okruhu závetných dedičov, nakoľko posúdenie a vyriešenie tejto otázky nemá žiadny dopad na rozsah nadobúdaného majetku poručiteľky jednotlivými dedičmi patriacimi do okruhu závetných dedičov. Uvedené závery potvrdzujú v tejto veci ustanovenia § 461 ods. 2 OZ v spojení s ust. § 462 OZ. Žalobu považovali žalovaní za neprípustnú a procesnoprávne za neprijateľnú, preto navrhli súdu, aby ju zamietol, a priznal žalovaným nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi.

20. Žalovaná v 1. rade popísala okolnosti, na ktoré si spomínala z obdobia, kedy poručiteľka spísala závet 1/, kedy jej o ňom hovorila samotná poručiteľka. Žalovaná v 1. rade sa vyjadrovala aj o správaní žalobcu a žalovaného v 4. rade k nej v súvislosti s prebiehajúcim trestným konaním.

21. Žalovaný v 3. rade predniesol súdu, že aj keby bol žalobca v tomto spore úspešný, nemal by z toho rozhodnutia žiadny osoh, pretože j v prípade čiastočnej alebo úplnej neplatnosti holografného závetu vy majetok poručiteľky pripadol v prospech štátu.

22. Žalovaný v 4. rade považoval žalobu za dôvodnú.

23. Súd vec právne posúdil nasledovne:

24. Podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, v znení neskorších predpisov (ďalej ako len „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

25. Podľa § 78 ods. 1 CSP, nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu.

26. Podľa § 78 ods. 2 CSP, súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

27. Základnou podmienkou dôvodnosti, a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (okrem prípadu, ak tento vyplýva z osobitného právneho predpisu). Rozumie sa tým právny záujem žalobcu, ktorý musí byť podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t. j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavosť právneho záujmu je charakterizovaná určitými aspektmi: - žalovaným je popieraná existencia (neexistencia) práva, resp. právneho pomeru žalobcu, teda je tu stav, že právo, resp. právny vzťah medzi stranami je sporný (existencia aktuálneho stavu objektívnej právnej neistoty medzi stranami); jestvuje ohrozenie práva či právneho vzťahu a toto ohrozenie nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom. Naliehavý právny záujem sa viaže k žalobe, resp. k otázke, či určovacia žaloba môže byť spôsobilým procesným nástrojom ochrany práva, zatiaľ čo identifikácia rozhodného hmotnoprávneho vzťahu, o ktorého (preventívne) určenie z dôvodu potreby ochrany žalobcu (dopadu na jeho majetkovú sféru) ide, vystihuje v spore otázku aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie. O splnení podmienky naliehavého právneho záujmu je možné však uvažovať iba v prípade, ak bude výrok súdneho rozhodnutia spôsobilý vystihnúť úplný obsah hmotným právom vymedzeného vzťahu, čo logicky predpokladá, že bude záväzný pre všetky jeho subjekty (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5M Cdo 1/2010). Vecná legitímácia účastníka (aktívna alebo pasívna) predstavuje hmotnoprávny vzťah účastníka k prejednávanej veci. Vecnú legitímáciu v konaní o určenie, či tu právny

vzťah alebo právo je alebo nie je, má predovšetkým ten, kto je zúčastnený právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Pre posúdenie dôvodnosti a naliehavosti právneho záujmu na podanej žalobe, je preto rozhodujúce skutkové zistenie, či vôbec je žalobca vôbec nositeľom hmotného práva, o ktoré v konaní ide. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacej žaloby. Naliehavý právny záujem súd preto skúma v každom štádiu konania, a to z úradnej povinnosti. Bez doloženej existencie takéhoto záujmu musí súd žalobu zamietnuť (ako neprípustnú), pričom ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby; preto súd po zaujatí záveru, že určovacia žaloba podľa § 137 písm. c) CSP nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení procesne prípustným nástrojom na ochranu práva, zamietne takúto žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

28. Určovacou žalobou môže byť určené len jestvovanie práva, prípadne právneho vzťahu, existujúceho ku dňu vyhlásenia rozsudku, obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú a ani do budúcnosti (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 32/98, 2 Cdo 131/06). Z tohto pravidla judikatúra pripúšťa výnimky, a to v podobe žalôb o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci, resp. žaloba, že určitá vec patrí do dedičstva (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 26/07, 3 Cdo 44/08). Rozhodujúcim okamihom pre určenie naliehavého právneho záujmu je teda deň smrti poručiťa, z čoho vyplýva, že aj táto otázka bola dovolacím súdom riešená. Napokon je prípustná len taká určovacia žaloba, ktorou sa vytvára právny základ pre právny vzťah strán sporu a tým sa predíde prípadne ďalším žalobám (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo 392/2013, ZSP 40/96).

29. Podľa § 396 ods. 1 CMP, konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona (pred 1. júlom 2016 – pozn. súdu) sa dokončia podľa doterajších predpisov.

30. Podľa § 194 ods. 1 CMP, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac.

31. Ustanovenie § 194 ods. 1 CMP nebolo možné aplikovať na daný spor nielen preto, že súdny komisár doposiaľ nepredvolal všetkých, čo prichádzajú do úvahy ako dedičia zo závetu 1/ aj zo závetu 2/, príp. aj tých, čo prichádzajú do úvahy ako dedičia zo zákona, v danom prípade v 4. zákonnej skupine, ak také osoby vôbec existujú (konkrétne ujovia, strýkovia a tety), ktorých všetkých by notár ako súdny komisár poučil, a dedičské právo ktorých je menej pravdepodobné, by odkázal notár na podanie žaloby, ak by namietali platnosť niektorého zo závetov. Aplikácia ust. § 194 ods. 1 CMP na predmetné dedičské konanie je vylúčená predovšetkým z dôvodu, že dedičské konanie po poručiťke O. L., vedené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-6D/734/2013 (pôvodne Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6D/734/2013), začalo pred účinnosťou Civilného mimosporového poporiadku, preto sa dokončí podľa predpisov účinných do 30.6.2016 tak, ako to vyplýva z prechodného ustanovenia § 396 ods. 1 CMP.

32. Podľa § 175b OSP, prvá veta (OSP účinný do 30.6.2016), účastníkmi konania sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát.

33. Podľa § 175k ods. 1 OSP, ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a popiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, vyšetrí súd podmienky dedičského práva oboch a koná ďalej s tým, u koho sa domnieva, že je dedičom.

34. Podľa § 175k ods. 2 OSP, ak však rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu. Ak žaloba nebude podaná v lehote, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča.

35. Podľa § 476 ods. 1 OZ, poručiťel môže závet buď napísať vlastnou rukou (tzv. holograf), alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov (tzv. alograf) alebo vo forme notárskej zápisnice.

36. Podľa § 476 ods. 2 OZ, v každom záвете musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

37. Podľa § 476a OZ, vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný.

38. Podľa § 480 ods. 1 OZ, závet sa zrušuje neskorším platným závetom, pokiaľ popri ňom nemôže obstať, alebo odvolaním závetu; odvolanie musí mať formu, aká je potrebná pre závet.

39. Podľa § 480 ods. 2 OZ, poručiteľ zruší závet aj tým, že zničí listinu, na ktorej bol napísaný.

40. Akékoľvek podmienky pripojené k závetu nemajú právne následky (§ 478 OZ).

41. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

42. V prvej skupine dedia poručiťelove deti a manžel, každý z nich rovnakým dielom. Ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomci (§ 473 ods. 1 a 2 OZ). Ak nededia poručiťelovi potomci, dedí v druhej skupine manžel, poručiťelovi rodičia a ďalej tí, ktorí žili s poručiťelom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiťela. Dedičia druhej skupiny dedia rovnakým dielom, manžel však vždy najmenej polovicu dedičstva (§ 474 ods. 1 a 2 OZ). Ak nededí manžel ani žiadny z rodičov, dedia v tretej skupine rovnakým dielom poručiťelovi súrodenci a tí, ktorí žili s poručiťelom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z toho dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiťela. Ak niektorý zo súrodencov poručiťela nededí, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti (§ 475 ods. 1 a 2 OZ). Ak žiadny dedič nededí v tretej skupine, v štvrtej skupine dedia rovnakým dielom prarodičia poručiťela, a ak nededí žiaden z nich, dedia rovnakým dielom ich deti (§ 475a OZ).

43. Podľa § 461 ods. 1 a 2 OZ, (1) dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov. (2) Ak nenadobudne dedičstvo dedič zo závetu, nastupujú namiesto neho dedičia zo zákona. Ak sa nadobudne zo závetu len časť dedičstva, nadobúdajú zvyšujúcu časť dedičia zo zákona.

44. Podľa § 462 OZ, dedičstvo, ktoré nenadobudne žiadny dedič, pripadne štátu.

45. Podľa § 215 ods. 1 CSP, súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

46. Podľa § 217 ods. 1 CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté.

47. Vykonaným dokazovaním listinami, a to holografným závetom O. L. zo dňa 1.1.2009, alografným závetom podpísaným O. L. zo dňa 13.1.2013, zápisnicou o výsluchu svedka zo dňa 21.9.2017, stanoviskom notára JUDr. Miroslava Holčíka zo dňa 26.4.2017, oboznámením sa s podstatným obsahom spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. PN-6D/734/2013 (predovšetkým za účelom porovnania závetov a okruhu účastníkov dedičského konania), ako aj písomnými a ústnymi vyjadreniami strán sporu, ako aj ďalším obsahom spisového materiálu, súd mal za preukázané, že O. L., H. L., nar. XX.XX.XXXX, naposledy trvale bytom D. XXXX/X, D., zomrela dňa XX.X.XXXX. Dedičské konanie po nej je vedené Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN-6D/734/2013 (pôvodne Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6D/734/2013), ktoré nie je do dnešného dňa právoplatne skončené, keďže je prerušené do právoplatného skončenia trestného konania v trestnej veci obvinených, medzi ktorými je aj žalovaný v 4. rade, pre obzvlášť závažný zločin podvodu v štádiu pokusu formou spolupáchateľstva, ktorého sa mali obvinení dopustiť pri spisovaní závetu 2/ tým, že mala poručiťelky podpísať čistý papier formátu A4 s jej podpisovou doložkou za účelom sfaľovať jej poslednú vôľu, a získať tak časť majetku poručiťelky. V konaní o dedičstve po tejto poručiťelke boli notárovi ako súdnemu komisárovi predložené dva závet, na ktorých je podpísaná poručiťelka ako závetca, a to závet spísaný vlastnou rukou, tzv. holografný závet datovaný 1.1.2019 (závet 1/), a závet napísaný mechanickými prostriedkami, datovaný 13.1.2013 (závet 2/), ktorý je predmetom skúmania v trestnom konaní, keďže trestného činu podvodu sa mali obvinení dopustiť práve vyhotovením závetu 2/ v rozpore s vôľou poručiťelky, ktorá ju mala podpísať na prázdny papier formátu A4 bez toho, aby sa mohla oboznámiť s textom poslednej vôle, ktorý by mal

vyjadrovať jej vôľu. V predmetnom dedičskom konaní notár ako súdny komisár doposiaľ nepoučil tých, ktorí prichádzajú do úvahy ako dedičia z oboch závetov o ich dedičskom práve, ani dedičov zo zákona v 4. dedičskej skupine (ak vôbec existovali a žili ku dňu smrti poručiťky), a nepoučil tých, dedičské právo ktorých je menej pravdepodobné, že sa môžu domáhať určenia svojho dedičského práva samostatnou žalobou, keďže tomuto postupu súdneho komisára predchádzalo rozhodnutie o prerušení konania do skončenia trestného konania.

48. V spore o určenie dedičského práva tvoria všetci dedičia poručiťky nútené procesné spoločenstvo, pričom samotné nesplnenie podmienky účasti všetkých dedičov v takomto spore je dôvodom pre zamietnutie žaloby ako neprípustnej podľa § 78 ods. 2 CSP. V danom prípade súd skúmal prípustnosť predmetnej žaloby nielen podľa § 78 CSP, ale aj podľa § 137 písm. c) CSP, keďže žalobca sa domáha určenia, či tu právo zo závetu je alebo nie je. Súd teda podľa § 78 CSP skúmal, či subjektami sporu sú všetci tí, ktorí nimi musia byť, v danom prípade dedičia, a keďže okruh dedičov nebol ustálený, resp. neboli ani poučení o dedičskom práve, účastníkmi dedičského konania sú všetci tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťkovými dedičmi (§ 175b OSP), a títo účastníci dedičského konania tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo v spore o dedičskom práve. Keďže predmetné dedičské konanie začalo vydaním uznesenia o začatí konania bez návrhu dňa 4.10.2013, dedičské konanie sa dokončí podľa právnych prepisov účinných do 30.6.2016 (§ 396 ods. 1 CMP), a preto dedičské konanie po poručiťke O. L. sa spravuje procesnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, a nie Civilného mimosporového poriadku, ani Civilného sporového poriadku.

49. Účastníkmi dedičského konania, a tým aj subjektami tohto sporu, sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťkovými dedičmi. Nakoľko okruh dedičov nebol v dedičskom konaní ustálený, navyše dedičia nemali možnosť využiť právo dedičstvo po poručiťke odmietnuť, prihladiť na ust. § 217 ods. 1 CSP, podľa ktorého, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, pre určenie účastníkov nerozlučného procesného spoločenstva v tomto súdnom spore, v danom prípade účastníkov dedičského konania, bol rozhodujúci stav v čase vyhlásenia tohto rozsudku, preto súd dospel k záveru, že subjektami tohto sporu musia byť všetci tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú dedičmi poručiťky O. L. podľa súčasného stavu, t. j. ku dňu vyhlásenia rozsudku. O neplatnosti závetu 2/ nebolo do dnešného dňa právoplatne rozhodnuté, a preto je nevyhnutné zaujať výklad v súlade s ust. § 480 ods. 1 OZ, podľa ktorého, skorší závet možno zmeniť alebo zrušiť neskorším závetom, v danom prípade závetom 2/. Účastníkmi dedičského konania, a tým aj subjektami tohto sporu, ktorí tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo, musia byť žalobca, žalovaná v 1. rade a žalovaní v 4. a v 5. rade, ktorí sú subjektami tohto sporu. Žaloba navyše smeruje aj proti žalovaným v 2. a v 3. rade, o ktorých je žalobca presvedčený, že nemôžu byť dedičmi zo závetu 1/ z dôvodu, že ich mená v záвете sú vyškrtuté, alebo z dôvodu, že je neplatný celý závet 1/, o ktorom zastával žalobca názor, že sa v ňom pôvodne nenachádzal dátum jeho spísania, že mal byť dopísaný až neskôr, čo je dôvodom jeho absolútnej neplatnosti.

50. V zmysle § 175b OSP, prvá veta, účastníkmi konania sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťkovými dedičmi a ak takýchto osôb niet, štát. Z ustanovenia § 175k ods. 1 a 2 OSP vyplýva, že ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a popiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, súd vyšetrí podmienky dedičského práva oboch, a koná ďalej s tým, u koho sa domnieva, že je dedičom. Ak však rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí súd tomuto dedičovi lehotu. Ak žaloba nebude v lehote podaná, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča. Podľa § 175a ods. 3 OSP súd rozhoduje uznesením, uznesenie podľa § 175k ods. 1 a 2, § 175l, § 175p, § 175q a § 175t sa doručuje do vlastných rúk. Záver o tom, že určitá osoba je poručiťkovým dedičom, vyvodzuje v konaní o dedičstve súd zo skutočností, ktoré sú významné podľa hmotného práva. Osoba, ktorá o sebe tvrdí, že je poručiťkovým dedičom, sa nestáva účastníkom dedičského konania až po jednoznačnom zistení (overení), že je poručiťkovým dedičom; účastníkom konania o dedičstve je už od uplatnenia svojho dedičského práva na súde. Postavenie účastníka stratí, ak bude zistené, že jej v skutočnosti žiadny z dedičských titulov nesvedčí alebo že z iných dôvodov nemôže dedič. Pokiaľ poručiťka zanechal závet, treba za účastníkov konania považovať osoby, ktorým svedčí dedenie zo zákona alebo závetu (§ 473 a nasl. a § 476 a nasl. OZ).

51. Účastníctvo týchto osôb trvá dovtedy, kým sa nepreukáže, že nie sú dedičmi. Ak nastúpi dedenie zo závetu, zákonní dedičia prestávajú byť účastníkmi konania vtedy, ak sa nedovolali neplatnosti závetu. O tom, či sa niekto stal účastníkom dedičského konania alebo či ním prestal byť, súd nevydáva zvláštne rozhodnutie. Jeho záver o okruhu účastníkov sa prejaví v tom, že s určitou osobou koná ďalej ako s účastníkom konania alebo že s ňou (po zistení, že dedičom je niekto iný), prestane konať. S osobou, ktorá uplatnila svoje dedičské právo, alebo ktorá bola súdom prejednávajúcim dedičstvo o dedičskom práve vyrozumená, a o ktorej mal súd za to, že nie je dedičom, však súd prestane konať len ak je s tým uzročená. V opačnom prípade postupuje podľa § 175k OSP. Ak závisí rozhodnutie o dedičskom práve iba na právnom posúdení veci, súd priamo v dedičskom konaní vyšetrí podmienky dedičského práva, a ďalej koná ako s účastníkom dedičského konania s tým, kto je podľa jeho názoru dedičom. Ak ale v konaní o dedičstve ide o sporné skutkové okolnosti, na ktorých závisí rozhodnutie o dedičskom práve, je situácia iná. V prípade vzniku sporu takejto povahy v tomto nesporovom konaní zákon („dedičskému“) súdu ukladá, aby sa pokúsil spor vyriešiť dohodou, pokiaľ sa ho ale takto nepodarí odstrániť a skutočnosť rozhodujúce pre posúdenie dedičského práva zostanú aj naďalej sporné, odkáže súd toho účastníka konania o dedičstve, koho dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou na súde (pozri R 32/2013).

52. V danom prípade konajúci súd zistil, že subjektami sporu sú všetci tí, ktorí k dnešnému dňu prichádzajú do úvahy ako dedičia zo závetu 2/ žalobca, žalovaní v 1., v 4. a v 5. rade), ako aj tí, ktorí by nimi boli, ak by bol závet 2/ neplatný, a dedilo by sa zo závetu 1/ (žalobca, žalovaní v 1. až v 3. rade). Keďže neskorší závet 2/ sa týkal celého majetku poručiťky, o ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté, že by bol absolútne neplatný, účastníkom dedičského konania, a tým ani subjektom tohto sporu k dnešnému dňu nie je (nemusí byť) štát pre tú časť dedičstva, ktorý by nenadobudol žiadny dedič zo závetu ani dedič zo zákona (z dedičského spisu je zrejmé, že žiadni dedičia zo zákona nie sú, a je vysoko pravdepodobné, že nie sú ani dedičia v 4. dedičskej skupine). Subjektami tohto súdneho sporu sú teda všetci tí, ktorí tvoria nútené procesné spoločenstvo, a žaloba tak spĺňa zákonnú požiadavku prípustnosti podľa § 78 CSP.

53. Predmetná žaloba je však určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP, keďže na jej podanie nebol žalobca odkázaný uznesením podľa § 175k ods. 2 OSP v rámci dedičského konania po poručiťke O. L. (v ktorom však k postupu podľa § 175k ods. 2 OSP ku dňu podania žaloby nedošlo, keďže dedičské konanie bolo uznesením č. k. 6D/734/2013-84 zo dňa 8.1.2016 prerušené do skončenia trestného stíhania), a teda žalobca musel v tomto súdnom spore preukázať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, čo sa mu však nepodarilo. O závetu 2/ nebolo doposiaľ rozhodnuté, že je absolútne neplatný, a za danej situácie nemôže mať žalobca žiadny naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie účinkov skoršieho závetu (závet 1/), keďže za súčasného stavu podľa § 480 ods. 1 OZ sa na závet 1/ hľadí ako na závet zrušený neskorším závetom (závet 2/). Samotná existencia neskoršieho závetu z roku 2013 (závetu 2/), o ktorom nebolo rozhodnuté, ani stranami tvrdené, že je neplatný, predstavuje nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení právnych účinkov skoršieho závetu, ktorý by mal byť zrušený neskorším závetom poručiťky podľa § 480 OZ, čo je daný prípad. Predmetná žaloba je v tomto smere predčasná.

54. Žalobca v tomto spore opomínal významnosť existencie závetu 2/ (zo dňa 13.1.2013), o ktorom nebolo s poukazom na obsah spisu ku dňu podania žaloby (ani ku dňu rozhodnutia okresného súdu napadnutým rozsudkom) rozhodnuté, pričom práve ohľadom závetu 2/ prebieha trestné konanie, kvôli ktorému je dedičské konanie po poručiťke O. L. prerušené. Pričom podľa § 480 ods. 1 OZ platí, že závet sa zrušuje neskorším platným závetom, pokiaľ popri ňom nemôže obstáť. Keďže súd nemal preukázané, že závet 2/ je absolútne neplatný, musel žalobu žalobcu zamietnuť z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP, pričom aj samotný žalobca zotrváva na tom, že závet 2/ je platný. Poslednú vôľu poručiťky možno posudzovať v kontexte všetkých existujúcich závetov, pokiaľ boli poručiťkou spísané, pričom nemožno vziať zreteľ iba na spísaný skorší závet bez zohľadnenia právnych účinkov neskoršieho závetu za predpokladu jeho platnosti práve s dôrazom na § 480 ods. 1 OZ, a preto je žaloba žalobcu predčasná.

55. Iba teoreticky, až keby bolo právoplatne rozhodnuté, že závet 2/ je absolútne neplatný (čo však doposiaľ nebolo), nemohol by vyvolať právne účinky zrušenia skoršieho závetu 1/ podľa § 480 ods. 1 OZ, a až vtedy by bolo účelné zaoberať sa platnosťou závetu 1, pričom ani v takomto prípade by nemal žalobca naliehavý právny záujem na určení, že závet 1/ nezakladá žiadne dedičské práva žalovaným v 2. a v 3. rade, ktorých mená boli zo závetu vyškrtnuté. Závetní dedičia môžu totiž nadobudnúť

dedením zo závetu iba ten majetok, ktorý im odkázal poručiteľ. Zvyšný majetok, ktorý nededí iný dedič zo závetu (napr. nedožil smrti poručiteľa alebo dedičská nespôsobilosť), nededia ostatní závetní dedičia, ale dedičia zo zákona (§ 461 ods. 1 OZ), a ak takých niet, tak takýto zvyšný majetok poručiteľa pripadne štátu ako odúmrt' (§ 462 OZ). Ak by teda žalovaní v 2. a v 3. rade nededili zo závetu 1/, majetok, ktorý im odkázala poručiiteľka v tomto záвете by teda nezdedili ostatní závetní dedičia z toho istého závetu (žalobca a žalovaná v 1. rade), ale by pripadol štátu ako tzv. odúmrt'. Majetkové postavenie žalobcu ako závetného dedičia by sa tak vôbec nezmenilo. Súd už vôbec nevidel existenciu naliehavého právneho záujmu na určení, že závet 1/ nezakladá žiadnym dedičom z tohto závetu dedičské práva.

56. Tvrdenie žalobcu, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti závetu 1/ (eventuálne na jednoznačnom určení okruhu závetných dedičov v dôsledku vyčiarknutia niektorých závetných dedičov), nakoľko jeho práva ako dediča po poručiiteľke sú v dôsledku otázky žalobcom namietanej absolútnej neplatnosti závetu 1/ (eventuálne žalobcom namietaného rozsahu závetných dedičov) neisté a sporné, pričom vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu ohľadom otázky žalobcom namietanej absolútnej neplatnosti závetu 1/ (resp. okruhu skutočných dedičov zo závetu 1/) odstrániť, nepovažuje konajúci súd za dôvodnú z dôvodov uvedených v odseku 53. odôvodnenia tohto rozsudku.

57. Žalobca ďalej namietal, že okrem podania tejto určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP žiadnu inú právnu, či procesnú možnosť, ako sa domáhať právnej ochrany svojich (nepriamych) práv a zároveň namietal, že ako účastník dedičského konania nemôže v danej veci využiť postup podľa § 194 ods. 1 CSP (§ 175k ods. 2 OSP – pozn. súdu), nakoľko predmetné dedičské konanie je prerušené z dôvodu prebiehajúceho trestného stíhania.

58. Konajúci súd sa nestotožnil s námietkou žalobu uvedenou v odseku 57. odôvodnenia tohto rozsudku, nakoľko práve v dedičskom konaní po poručiiteľke má žalobca právo poprieť dedičské právo iného dediča, a uviesť k tomu podľa neho relevantné skutočnosti, ktoré posúdi notár ako súdny komisár za účelom rozhodnutia o dedičskom práve. Pričom v prípade zistenia sporných skutočností odkáže uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou (§ 175k ods. 2 CSP). Na uvedenom nemení nič skutočnosť, že nateraz z dôvodu prerušeného dedičského konania notár nepostupoval podľa § 175k OSP.

59. Na spory v konaní o dedičstve je potrebné nahliadať z hľadiska toho, či ide o právny spor, alebo skutkový. Otázku skutkovú notár ako súdny komisár nie je oprávnený riešiť v konaní o dedičstve, jej riešenie je výlučne v kompetencii súdu. Dedičský súd v dedičskom konaní je oprávnený postupovať podľa § 175 ods. 1 OSP, a teda je oprávnený sám vyšetriť podmienky dedičského práva, a určiť, s kým bude ďalej konať ako s dedičom, ale len v prípade, ak vyšetrovanie podmienok si nevyžaduje posúdenie skutočností sporných medzi účastníkmi. Dedičské konanie je konaním nesporovým, preto súdu v dedičskom konaní neprináleží objasňovať skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné. V tejto súvislosti odkazuje konajúci súd prvej inštancie na nález ÚSSR č. k. I.ÚS 297/2012-47 zo dňa 24.4.2013, ktorý konštatoval, že posúdenie platnosti závetu z hľadiska jeho formálnych náležitostí nie je možné požadovať za spornú skutkovú otázku v zmysle § 175k ods. 2 OSP, ktorá by zakladala povinnosť okresného súdu v nesporovom dedičskom konaní, odkázať niektorého z účastníkov na uplatnenie si svojho dedičského práva žalobou.

60. Nakoľko predmetná žaloba je určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) CSP, bol žalobca povinný preukázať naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie právnych účinkov závetu 1/. Nakoľko však neskorší závet 2/, ktorý sa vzťahuje na všetok majetok poručiiteľky, nebol doposiaľ určený ako absolútne neplatný, nebol žiadny rozumný dôvod zaoberať sa platnosťou a právnymi účinkami závetu 1/, ktorý je zo zákona zrušený existenciou neskoršieho závetu 2/ (§ 480 ods. 1 OZ). na základe vyššie uvedenej skutočnosti a citované zákonné ustanovenie súdu neostávalo nič iné iba žalobu ako neprípustnú zamietnuť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení podľa § 137 písm. c) CSP (I. výrok), ktorý je potrebné preukázať, keďže na podanie žaloby nebol žalobca odkázaný súdnym rozhodnutím v dedičskom konaní podľa § 175k OSP.

61. Po zistení, že žaloba je neprípustná zamietol súd všetky návrhy na vykonanie dokazovania uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 8.7.2025, pretože vykonanie ďalších dôkazov nebolo

potrebné pre zistenie skutkového stavu v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie vo veci samej, vykonanie ktorých dôkazov by bolo iba v rozpore s princípom hospodárnosti konania. V tejto súvislosti súd iba pripomína, že spravodlivosť a nestrannosť súdneho rozhodnutia nespočíva v povinnosti súdu vykonať všetky dôkazy navrhované stranami sporu, keďže iba súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP) a ktoré nevykoná.

62. Ďalšie argumenty strán sporu konajúci súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu strán sporu, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností, konajúci súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

63. Na záver súd dodáva, že skutočnosť, že súd nerozhodol podľa predstáv a očakávaní sporovej strany, nemožno považovať za porušenie či nerešpektovanie jej práv. Odvolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 218/2010, podľa ktorého obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

64. Podľa § 164 CSP, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

65. Nakoľko právoplatný rozsudok o zamietnutí žaloby pre jej neprípustnosť, t. j. aj pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nepredstavuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci, nič nebráni žalobcovi podať si novú žalobu po skončení trestného konania, týkajúceho sa okolností spísania závetu 2/, a preto súd návrh žalujúcej strany na prerušenie konania do skončenia trestného konania zamietol (II. výrok).

66. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

67. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

68. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

69. Nakoľko žalovaní v 1. až v 5. rade boli v tomto spore plne úspešní, a súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre výnimočne nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP, priznal súd žalovaným v 1. až v 5. rade podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu. Keďže žalovaní v 1. až v 5. rade tvoria v tomto spore nútené nerozlučné procesné spoločenstvo, rozhodol súd o ich nároku na náhradu trov konania proti žalobcovi ako o nároku spoločne a nerozdielne oprávnených (III. výrok), o výške ktorej náhrady rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktorý postup je v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresnom súde Piešťany do 15 dní od doručenia rozhodnutia, v písomnom vyhotovení.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 CSP). V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh; § 363 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).